

VIRIKETEHTÄVÄ

Kiinan kieli ja sen kirjoittaminen

Liittyy sivujen 22–23 artikkeliin: **Kiinalainen uusivuosi – kevätjuhla ”chunjie”**

Kiina on maailman vanhin yhä käytössä oleva kieli ja sen tapa ilmaista ajatuksia kuvanomaisin keinoin on hyvin ainutlaatuista. Kiinan kieli on maailman ainoa elävä kieli, jonka kirjoitusjärjestelmä on puhtaasti ei-aakkosellinen.

Varhaisimmat tunnetut kirjoitusmerkit ovat 1400-luvulta e.Kr. Ne ovat kuvamerkkejä taivaan ilmiöistä, eläimistä, kasveista, ihmisistä jne. Merkit kehittyivät niin, että ne alkoivat viitata asioiden merkityksiin (ideogrammi) käyttäen yksinkertaisia viivoja. Kolmas kirjoitusmerkkijhdistelmä on ns. loogiset yhdistelmät (yli 1000 merkkiä). Eli uusia merkkejä muodostetaan yhdistämällä kaksi tai useampi kuvamerkki tai ideogrammi. Esimerkiksi puu+puu -merkit yhdistämällä muodostuu metsää tarkoittava merkki. Neljäs ja ylivoimaisesti suurin ryhmä on radikaalimerkit. Uusi merkki muodostuu kahdesta tai useammasta perusmerkistä, joista toinen viittaa sanan merkitykseen ja toinen ääntämykseen.

Mandariinikiina on ainoa virallinen puhekieli kaikissa oppilaitoksissa peruskoulusta yliopistoon. Kaikki opetus annetaan mandariinikiinaksi.

Vuonna 1958 Kiinassa otettiin käyttöön pinyin latinalaisiin aakkosiin perustuva ääntämissysteemi, mikä helpottaa kielen oppimista.

Merkkien ja toonien sokkeloissa

Kaiken kaikkiaan kiinan kielessä on noin 50 000 merkkiä. Jos osaat 180 merkkiä, tunnistat jo 50 prosenttia tavallisen tekstin merkeistä. Lukutaitoisuusraja on 1500 kirjoitusmerkkiä. Ja 3000 merkin tuntemuksella pystyt lukemaan jo sujuvasti eri alojen tekstiä.

Kiinan kielessä sanat ovat perusmuodossa, niin substantiivit kuin verbitkin. Kielioppi on siis helppo. Sen sijaan merkkien hyvään hallintaan liittyy neljä perusasiaa: lausuntatapa, tooni, merkitys ja kirjoitustapa. Tooneista eli sävelkoroista riippuu sanan merkitys. Tärkeimpiä tooneja on neljä. Ensimmäinen tooni on korkea ja tasainen. —

Toinen on nouseva. /

Kolmas laskee ensin alas ja nousee sitten ylös. ✓

Neljäs tooni on nopeasti laskeva. \

Esimerkiksi sana **wen** lausuttuna 1. toonilla tarkoittaa sopivan lämmin, 2:lla haistaa, 3:lla suudella ja 4:lla kysyä. Kannattaa siis olla tarkkana, mitä aikoo tehdä sanoessaan wen.

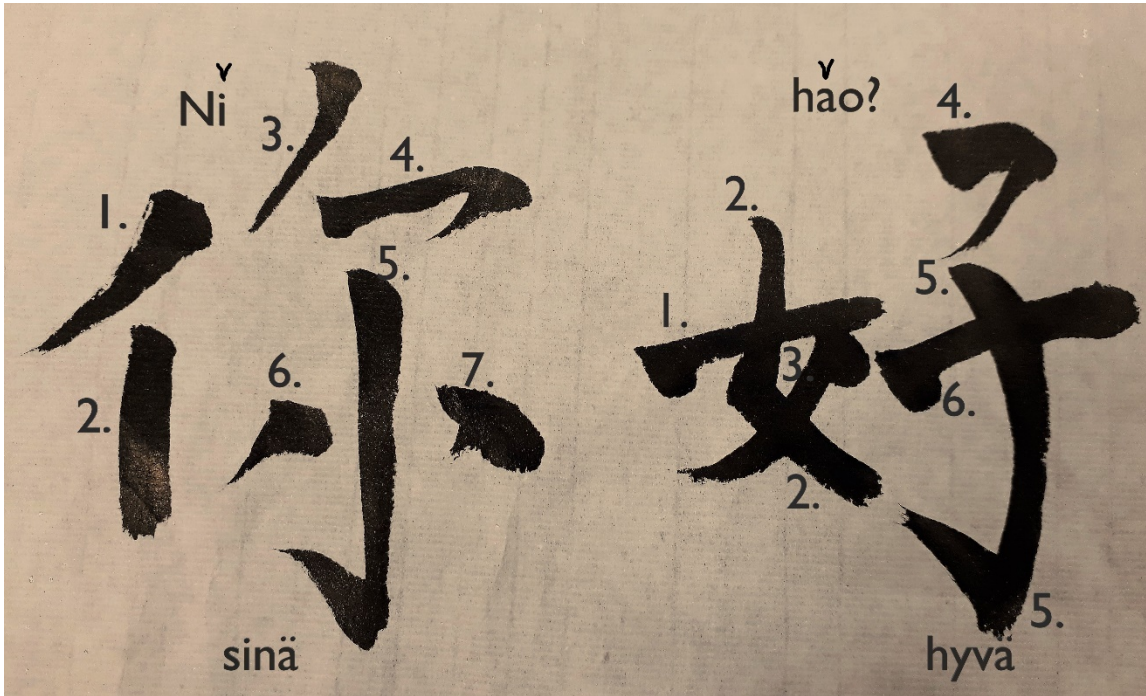
Harjoitellaan yhdessä

Yleiset kiinalaisten merkkien kirjoitusohjeet ovat kiteytettyinä seuraaviin sääntöihin:

1. ensin vaakaviiva, sitten pystyviiva
2. ensin vasen viistoveto, sitten oikea viistoveto
3. ylhäältä alas
4. vasemmalta oikealle
5. ulkoa sisäänpäin
6. ensin sisäosa, sitten sulje laatikko
7. ensin keskimäinen osa, sitten molemmat puolet

Opetellaan kirjoittamaan Ni hao! Hyvää päivää! Tervehdys koostuu useammasta merkistä. Ohjeesta ilmenee kirjoitusjärjestys.

Katsokaa aluksi muistitikun videot-kansiosta "Nia hao – kiinalaisin kirjaimin" (01'12'') -video, niin näette miten Ni hao kirjoitetaan.

Lähde: Hai Guo: Matka kiinan kieleen ja kulttuuriin. Yliopistopaino, Helsinki 1995